

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון תרכב ♦ ימי הרחמים והסליחות

ראש השנה ה'תשפ"ה

תוכן הגליון

דברות קודש

מרן רבינו שליט"א

עמ' ב

דברי אלוקים חיים

מרבתינו הק' זי"ע

עמ' ג

הנהגות חיים

עמ' ד - ה

לקחי חיים

עמ' ו

הילולא

דצדיקיא

עמ' ז

בינה לעיתים

עמ' ח

דיני חיים

עמ' ח

נעימות חיים

עמ' ט - יב

ברכת השנה

מהוד מרן רבינו שליט"א

יוסף מוזס

באדמו"ר הגה"ק יצחק צבי משה זצלה"ה

מקראלי

מען: רח' הרב אבוחצירא 12 אשדוד

בס"ד, ערב ראש השנה תשפ"ה

בפרוס השנה החדשה הבא עלינו לטובה

קבלו נא את ברכותינו הלבביות

להיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים

לשנה טובה ומבורכת בכל הישועות

ונזכה כולנו בעזה"ת

לבני חיי ומזוני ורוויחי

שנת חיים וברכה אושר ועושר והצלחה

שנה טובה ומתוקה

שנת גאולה וישועה

תכלה שנה וקללותיה

תחל שנה וברכותיה

שיתקבלו תפילותינו לרחמים ולרצון לפני ארון כל

ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו

ויקוים בנו ר"ת של השנה

ת'הא ש'נת פ'תיחת ה'גאולה

ידידכם דושה"ט

הק' יוסף מוזס

מהמ"ק מקראלי זצלה"ה

דברות קודש

מדרן רבינו עטר שליט"א

היום הרת עולם... אם כבנים אם כעבדים

מעשה שהיה כך היה, פעם אחת נתלש כפתור מבגדו של החתם סופר זצוק"ל, וביקש מבתו שתתפור את הכפתור במעיל. כאשר החזירה הבת את הבגד לאביה, כשהכפתור תפור ומחובר היטב, הביט החתם סופר בבגד אנה ואנה, ותיכף התחייך ואמר לבתו, דומני כי לא את תפרת עבורי את הכפתור, כי אם המשרתת היא שעשתה את המלאכה... הודתה הבת כי אכן המשרתת היא זו שתפרה, והתנצלה על כך שמרוב עיוסקיה לא רצתה לעכב הדבר ונעזרה במשרתת. אך – שאלה הבת – מנין לך אבא, שלא אני תפרתי את הכפתור? פתח האב את הבגד בפניה, והראה לה שלצד הבגד לא הרחק ממקום הכפתור נוצר עוד קרע קטן... את אותו קרע קטנטן – הסביר החתם סופר בחכמה לבתו, לא ביקשתיך לתקן, סמכתי על תבונתך, שבודאי תביני מעצמך דבר מתוך דבר... ובגשתך לתפירת הכפתור תמצאי גם את הקרע הזה שבבגד, ואף הוא יתוקן ביחד עם הכפתור. כי אמנם, מדרך הבת כשרואה קרע בבגדו של אביה, הרי היא נחפזת מיד לתקנו כפתור ופרח!... אך משהבחנת משהבחנתי באותו הקרע שעדיין לא תוקן, הבנתי שכנראה גם תיקון הכפתור לא נעשה כי אם על ידי המשרתת, אשר היא עושה רק את מה שמצוים אותה בלבד!... זהו אפוא ההבדל העצום שבין העבד לבן, העבד מוכרח ועומד ועושה רק מה שמצוים עליו בפה מלא, אבל לא יוסיף מאומה מעצמו יותר ממה שפקדו עליו. – לא כן הבן הנאמן ואהוב לאביו, הרי הוא מוסיף תמיד לעשות גם בדבר שלא נצטווה בו, כי ברוב אהבתו לאביו ישכיל להתבונן מה רצון אביו, גם בדבר שלא נצטווה בו. נמצאת הדרך לזכות להיות נידונים כבנים, ולרחמנות השי"ת עלינו כרחם אב על בנים. היא להיות אף אנו בעבודתנו לפניו יתברך כבחינת בן לפני אביו, לעשות כל דבר באהבה וברצון, ולא בכפייה כעבד המוכרח ועומד לצאת ידי חובתו, ותו לא מידי...

מלך על כל העולם כולו בכבודך

בראש השנה יהודי נדרש להמליך את הקב"ה, להבין שהוא עבד של הקב"ה ולומר ולבקש: "מלך על כל העולם כולו בכבודך". סיפור נפלא על הדרך שבחר האדמו"ר מגור להסביר זאת לחסידיו: "השפת אמת" אסף את חסידיו בערב ר"ח אלול, וביקשם למחר בזמן אמירת ההלל לכוון ב"אנא ה"י". שכן אם יצעקו ויתחננו לה' במילים אלו – כל מה שיבקשו יענה מיד. כשיצא מבית המדרש החל ויכוח בין החסידים: לאיזה "אנא ה"י" התכוון הרבי? חלק אמרו: "אנא ה' הושיעה נא", שהרי לישועה כולנו זקוקים. ואילו חלק אמרו: "אנא ה' הצליחה נא", שבהצלחה הכל תלוי. הוחלט שמחר יצעקו ויכוונו בשניהם, וכך היה. בסעודת ר"ח החל האדמו"ר לבכות, ואמר: בקשתי מכם לצעוק ב"אנא ה"י" יכולתם להרוויח מה שתרוצו ואתם אבדתם זאת במחיי יד... העז אחד החסידים והתריס כנגד רבו: "וכי לא זעקנו? אולי לא כיוונו מספיק, אבל זעקנו בשניהם – גם בהושיעה נא וגם בהצליחה נא?" קם הרבי דפק על השולחן וצעק: התכוונתי שתמליכו את ה' עליכם ותצעקו ב"אנא ה' כי אני עבדך"... עיקר העבודה בראש השנה זה להמליך את ה', ומלך יכול לתת לנו הכל – כל מה שבבקש...

הימים שמראש חודש אלול עד הושענא רבה הם סימן ועזר לכל השנה. שאם האדם ישמר ויזרה באלו הימים מכל חטא, בטוח הוא שיתגבר על יצרו כל השנה, ואם באלו הימים לא ישמר כראוי קרוב הוא שילכד ברשת היצר בכל השנה. כי אלו הימים כמו הלב והמוח באדם, שאם הם בריאים אזי יהיה כל הגוף בריא ואם ח"ו להיפך הוא היזק כל העת

כיצד לנצל את העת רצון

מתקרבים אנו אכן לימי ראש השנה הבעל"ט, בו ממליכים ומקבלים אנו מחדש את מלכותו של מלך מלכי המלכים, וכמו שנוהגים שקם מלך חדש מתבטלים גזירותיו של המלך הקודם.

עלינו לנצל את העת רצון ולא לנהוג כמצות אנשים מלומדה, שבימי ר"ה, אכן מתפללים כמו ועם כולם ואף שרים יחד את הפזמונים. אבל בעצם, על מה הם מתפללים, ומה הם מבקשים כלל לא בטוח שהם יודעים, וכפי שהאדם יכנס למשרד ממשלתי וימלמל ויזמזם משהו ואף יזמר לו וייצא, יאמר השר או הפקיד, סליחה, לא מבין מה אתה רוצה, אנא דבר ברור.

הריבונות של עולם כביכול אומר, אכן התפללת ואף שרת יפה היום תאמצינו ואין קצבה, אבל בעצם מה אתה רוצה, מה שאלתך ומה בקשתך.

וכפי שמספרים: בחור מבוגר אחד התפלל בשמו"ע ואמר 'אתה בחרתנו' אתה עשית אותי בחור, 'והשיאינו' הגיע הזמן שתחתן אותי

ע"כ כשמתפללים יש לכונן ולא רק לפרש את המילים, אלא ניתן אף לפרש בדרך דרש, את בקשתנו ומשאלתנו כל אחד לפי דרגתו

כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו

ביאר הרה"ק המהרי"ד מבעלזא (פר' וירא) את נוסח התפילה יכמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו וכו' כן יכבשו רחמיו את כעסו מעליו, ולכאורה קשה, הנה אנו מבקשים שהקב"ה יעורר רחמיו ויכבוש את כעסו, ואילו אברהם אבינו כבש את רחמיו ועורר את מדת הדין והגבורה לשחוט את בנו. אלא הסביר המהרי"ד, דהנה אמרו חז"ל (תנחומא פרשת וירא פרק כב) שבלכת אברהם אבינו אל העקידה בא השטן למנעו שלא יקריב את יצחק, לאחר שראה שכל ניסיונותיו אינם מצליחים החל לטעון טענות שונות ומשונות מדוע יש לאברהם להימנע מעשיית העקידה, עד שענה לו אברהם, אכן, צדקו דברך, אלא שאתה 'שטן' אתה, וכלל מסור בידו לעשות תמיד איפכא מדברך. כיו"ב אנו מבקשים מאת ה' להשיב למקטרגים לאמר 'אכן, צודקים אתם בטענותיכם, אלא שעלי לעשות 'איפכא' מטענותיכם', ואכתבם בספרן של צדיקים גמורים לאלתר לחיים טובים ולשלום, אמן כן יהי רצון.

כך המליץ הרה"ק האהבת שלום זי"ע, כי כביכול הקב"ה משתומם על עצמו - כיצד הגעתי היום - לשבת על 'כסא דין', אין זה אלא כי 'השטן' קטרג על בני ישראל, ופיתה אותי לכעוס על בני ישראל, הרי לי שכח אדיר יש לשטן בפיתויו, א"כ מה טענה יש לי על בני ישראל כשהם חוטאים, הרי כל חטאם אינו אלא מחמת כוחו הגדול של השטן לפתותם... מטעם זה עצמו עובר קוב"ה מכסא דין לכסא רחמים.

משמיה דרה"ק רבי לוי יצחק מאבארדיטשוב זי"ע מתאמרא, שהחוסם פיו בראש השנה ואינו מדבר דברים בטלים, זוכה לעורר מדה זו למעלה בשמי מרומים, וכאשר בא המקטרג לקטרג משתיקים אותו - ואומרים לו, עת 'תענית דיבור' היא העת, ואי אפשר לו לפצות פיו לרעה.

מן הראוי לעורר בדברי הימגן אברהם (תקצ"א בסופו) שפעמים בראש השנה אחד דנים לפעמים לכמה שנים, כדוגמת חלומו של פרעה שהיה בראש השנה וחלם על שבע שני השבע, והמשכיל בעת ההיא יתפלל וירעיש עולמות כי בתפילה זו יפעול לטובה לשנים רבות. המשכיל בעת ההיא ידע לנצל את הזמנים הקדושים להטיב את מעשיו ואת כל מצבו ומעמדו לשנה הבאה עליו לטובה... (מתוך דרשה לפני התקיעות – ר"ה תש"פ)

מכניסי דמעה הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה בדמעות

הנה אומרים אנו ביסליחות' מכניסי דמעה הכניסו דמעותינו לפני מלך מתרצה בדמעות, משל לבעל החנות שהעמיד 'מוכר' לשרת את הקונים, הרי מטבע הדברים כשנכנסים קונים לחנות עומד זה המוכר ומנהל עמם 'משא ומתן', והרשות בידו להוריד בעת הצורך מעט מדמי המקח, אמנם כאשר נכנס איש הדור בלבשו אשר כל תהלוכותיו מעידים כי לעסקים גדולים בא הנה - את זה ישלח הימוכר' מיד לחדרו של בעל הבית, ולא ידבר עמו מטוב ועד רע כלל וכלל... אף אנו אומרים למלאכים - הכניסו דמעותינו כמות שהם אל הבורא יתב"ש כי אינכם 'מבינים' כלל בדמעותיהם של בני ישראל הנאנקים ונדחקים תחת צרותיהם ברוח ובגשם ממחרפיהם ומלוחציהם, וכלשונו של הרה"ק מפאסצנע זי"ע הי"ד בספרו 'אש קודש' זי"ל. האם טעם כבר מלאך צערו של ישראל בשעה שמכים אותו, או את בשתו בשעה שרודפים אותו ומבדים אותו, או את פחדו או את ענותו בשעה שאין לו מזונות ח"ו...

על כן השתדלו והרבו תחינה בתפילה עלינו, אבל את הדמעות הכניסו לפני מלך מתרצה בדמעות מבלי ליגע בהם כלל".

רחמי שמים בכל רגע ורגע

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע אמר דבר נפלא, שרואים אנו כי גם בתפילת שמו"ע שבמנחה בערב ר"ה, מבקשים אנו 'ברך עלינו את השנה הזאת'. ולכאורה הלא רק רגעים ספורים נותרו משנה זו, ולפעמים אף כבר שקעה החמה. הרי מוכח מכך, שאכן זקוקים לרחמי שמים בכל רגע ורגע.

הודאה להשם

כבר דרשו דורשי רשומות כי אלול"ל ר"ת א'פ'ש'ר ל'הו'דו'ת ו'צ'ר'יך ל'הו'דו'ת, ועוד אמרו אלול"ל ר"ת ו'ע'ת'ה א'לו'ק'י'ו מו'ד'י'ם א'י'נ'ח'נו ל'ך. וכן איתא בליקוטי מהרי"ח אלו"ל ר"ת ו'א'י'מ'רו ל'א'מ'ור א'ש'יר'ה ל'ה', כי הזמן גרמא להודות ולומר שירה להשי"ת על כל חסדיו ורחמיו עמנו בשנה שעל"ט.

אמורי קודש

כ"ק רבינו החוקי היים זי"ע

יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון

מה שאומרים באמירת הסליחות יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, מוחל עונות עמו, מעביר ראשון ראשון וגו', יש לבאר עפ"י מה שאמרו חז"ל (קידושין כ' ע"א) עבר ושנה נעשה לו כהיתר, ונמצא שהעובר על איזה עון ושונה בו תקשה עליו מאד התשובה כיון שכבר נעשה לו כהיתר, וכן מבואר בשערי תשובה לרבינו יונה ז"ל (שער א' אות ה'), ולכן הקב"ה מתנהג בחסידות ומעביר ראשון ראשון והיינו שהוא מעביר את הפעם הראשון שחטא ונמצא שעדיין לא עבר ושנה וממילא יוכל בניקל לשוב בתשובה שלימה.

בפיוט ונתנה תוקף: ומלאכי"ם יחפזו"ן חיל ורעדה יאחזו, ויאמרו הנה יום דין וכו'.

על פי דברי הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע שפירש: ומלאכי"ם שנבראו מהמצוות, יחפזו וכו' איזה פנים יש להם לעומת עבודת ישראל. - ויש לומר שלזה סיים בתוכחה לאדם שיתבונן כי כל באי עולם עוברין לפניו ית"ש כבני מרון, ואזי יציגו בפניו ראה איזה מלאכים מלאים מומים וחסרונות בראת עם מעשי מצותיך, ועל דבר זה ידו כל הדוים.

ובענין שבקשת ממני חיזוק על ימי הרחמים והסליחות המשמשים ובאים אכתוב לך דיבור ששמעתי באמצע הדרך מר' משה גראס שאמר ששמע בכל ר"ח אלול או שבת לפני ר"ח אלול מפי קדשו של כ"ק מרן מבעלזא זי"ע שאמר בקול גדול בשעת התורה, שכל יהודי צריך לדעת שיצטרך ליתן דין וחשבון לפני ממהמ"ל הקב"ה על כל רגע מיום הוולדו, ודיבורים אלו ממש מסמרים את שערות הראש"י. (באיגרת לבנו האדמו"ר התפארת אהרן זצ"ל)

לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים

הנה על יום ראש השנה אמר הנביא (נחמיה ח' יא) לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים וגו' כי חדות ה' היא מעתכם, ולכאורה הרי בראש השנה צריך להיות בפיחד ואימה ובריאת ה' והאיך אפשר לאכול משמנים וכדו'. אלא כוונת הנביא לומר כי ישנם ב' מיני אנשים המלאים ביראה ביום זה, ישנו שהוא ירא מאימת יום הדין שישקלו בכף מאזניים את כל מעשיו, אמנם עיקר היראה היא מחמת התגלות מלכותו יתברך שמו בעולם, ועל אופן היראה הלזה אמר הנביא לכו אכלו משמנים וגו', והטעם כי חדות ה' היא מעתכם, דהיינו כי אע"פ שיש פחד ויראה מהתגלות המלכות בכל זאת הוא שמחה גדולה מאד שהמלך שוכן בינינו וכמ"ש דרשו את ה' בהמצאו.

עיקר הטעם ליראה ופחד בראש השנה הוא מחמת התגלות המלכות, שהרי באם טעם היראה היא מחמת יום הדין גרידא, הרי אדם נידון בכל יום (ר"ה טז ע"א), ומה הטעם ליראה ופחד בראש השנה דייקא, אלא על כרחך דעיקר היראה בראש השנה היא מחמת התגלות מלכותו ית' שצריך לדמות במחשבתו את השי"ת עומד לפניו מחמת התגלותו ית' אפילו בעולם השפל, ועל כן צריך לבקש ביום הזה שהתגלות הזאת תישאר לכל השנה.

אמרות טהורות

מרבינו האור אביגדור זי"ע

חולפת אל ימנע עצמו מהרחמים, ויסיים את השנה בברכת הטוב הנגלה.

יש שמכנינים את עצמם לתשובה בעשרת ימי תשובה, אנשי מעשה באלול, ואני אומר שצריכים להתכונן לתשובה תכף לאחר נעילה.

בימים הנוראים, על כל יהודי באשר הוא, להתפלל מקרב לב, בבחי' וגילו ברעדה, ויקיים את הר"ת בבכ"ה דהוא ב'שמך י'גילו כל ה'יום.

ויאמין ויבטח בה' שבוודאי יקבל תפילתו ויצא זכאי בדין. וכפי מחשבת האדם בראש השנה, כן נגרו הגוף אחר הראש, שבכל השנה תהיה לו אמונה וביטחון.

דברי אלוקים היים

מרן רבינו הגה"ק זי"ע

וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון

בתפילת ראש השנה אנו אומרים "וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון" ככבשים הנכנסים לדיר ומעשרים אותם אחד אחד, העשירי נותנים לו עם שוט על גבו בצבע אדום, והוא המיועד לשחיטה. אמר רבי ישראל מסלנט "כל באי עולם עוברים לפני ה' כבני מרון" עוברים כאותם כבשים. אילו היתה לנו שיחה משותפת עם כבשה זו שגבה צבוע באדום "מה קרה לך בגב?" היינו שואלים. "קיבלתי מכה עם שוט". "כואב לך?" "לא, הכאב עבר חלף, שכחתי ממנו" תאמר לתומה. אילו הכבשה היתה מבינה שהצבע שעליו מדברים - הוא גורלה הרע, היתה ניגשת לנהר להתרחץ והכל יבוא על מקומו בשלום, ואז, כשבעל הבית יחפש אותה לא יידע מי היא.. אבל, אינה מבינה, אין לה מידע על גורלה הנחתך ובעקבות כך היא מובלת לשחיטה... יש בכוחו של אדם לעמוד ולנקות את הסימן שנגזר עליו בראש השנה, חזו עבודתנו בימים אלו של עשרת ימי תשובה - ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את הצבע האדום - את רוע הגזירה.

לא-ל עורך דין

רמז נפלא מבארים מה שאנו אומרים 'לא-ל עורך דין', כי הנה כל מהותו של 'עורך דין' הוא להוכיח את דבריו וטענותיו של זה ששכר אותו, ואין ברצונו לברר את האמת... ומעולם לא שמענו כי יאמר 'עורך הדין' כי נראה לו שצריך לחייב את מי ששכר אותו, אלא אדרבה יהפוך בק"נ טעמים לטהר את השרץ... ולפעמים גם מי שכר את העו"ד יודע בבירור שאינו צודק בדין, ואע"פ כן הוא שוכר עו"ד לצידו... וכאותו מעשה שאחד נתבע למשפט ורץ בבהלה אל רבו, ברכו הרבי שהאמת תצא לאור... נחרד הלה ואמר, אי רבי, רק זאת לא ארצה... לעומתו ה'שופט' עליו לדרוש ולחקור ולברר את האמת, ואסור לו להיות מוטה לצד אחד. על כן אנו מבקשים 'לא-ל עורך דין', שהקב"ה לא יהא כ'שופט' אלא כ'עורך דין', שיעמוד לימיננו לגמור את הדין לטובתנו.

המלך הקדוש

נשאלת השאלה: "קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוה-ה מבלעדיך - ככתוב - ויגבה ה' צבאות במשפט והא-ל הקדוש נקדש בצדקה". מה הקשר? איזו מין ראייה זו?

התירוץ יובן על פי משל: אם ניכנס לאולם ונראה אדם יושב על כיסא מפואר וגבוה, ולפניו כורע אדם ובוכה והאיש אומר לו: "קבל 10 שנה בכלא ועבודות פרך. המסכן ש'לא ידע את נפשו מצער' לשמע גזר הדין החל מתחנן אליו... ואותו האיש ממרום הכיסא 'מבין לליבו' ואומר לנידון: "אין מה לעשות, זה המינימום שאני יכול לתת לך..." - נבין מיד שהאיש היושב בכיסא במעמד של שופט. אבל אם לאחר בכיותיו של הנידון יאמר זה שיושב על הכסא: "הפעם אני מצדיק אותך ומוותר לך..." - אזי נבין מיד שמדובר במלך. זהו ההבדל ביניהם: לשופט אסור למחול, הוא מחויב לחוקים של המדינה. אבל מלך יכול למחול שכן את החוקים הוא למעשה זה שקובע... והנמשל הוא התשובה לשאלתנו: "והא-ל הקדוש נקדש בצדקה". שה' הוא יכול לסלוח ולהצדיק עליו את הדין, היא ההוכחה שאין אלוה-ה מבלעדיך ושאתה מעל כולם, שהרי אתה הוא "המלך הקדוש".

יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה

"טובה" בלבד אינו מספיק, משום שחייב לברך על הרעה כמו על הטובה, ולומר "גם זו לטובה". ולכן מבקשים שתהיה גם מתוקה.

ברך עלינו את השנה הזאת

הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע ביאר את בקשתנו בתפילת המנחה לעת ערב בער"ה 'ברך עלינו את השנה הזאת' כי ישועת ה' כהרף עין, וברגע כמימרא יתגלה למפרע כי כל השנה שעברה הייתה לטובה. ואפ"ל ע"פ המאמר אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים, אפילו רגע לפני שהשנה שעברה

הנהגות חיים

באדיבות המלקט והעורך
הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בקהילתנו הק' ומח"ס גם אני אודך

אכילת הסימנים בליל ראש השנה

בכלל, וכן בסעודת מלווה מלכה של מוצאי שבת בראשית, ונהג כך גם בכל הסעודות של ימות החול מראש השנה עד שבת בראשית.

ח. כ"ק הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, נהג שלא לאכול תפוח בדבש, משום ספק ברכה מהו העיקר ומה הטפל, [עיין לקמן סעיף י"ג, והבן] כי אם פרוסת המוציא טבל בדבש, ואחרי הבשר הביאו לפניו המינים המוזכרים בשו"ע מטוגנים בדבש, ולא שמעו מפי קדשו לומר יהי רצון בעת אכילת המינים, ותמרי לא אכל שאינם שכיחים בחו"ל, והמשיך במנהגו גם בארץ ישראל שתמרי שכיחי (משנת יוסף, ח"ו סימן ק"ט, ס"ק ח').

ט. וכן אוכלים שאר המינים, רוביא, כרתי, וכו' ואומרים יהיה רצון הנדפס בסידורים, על כל מין שאוכל (שו"ע או"ח סימן תקפ"ג סעיף א').

י. כ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א נהג לטבול כל המינים, רוביא וכו' בדבש [שהניח כל מין ומין על הכף, והטבילו בדבש].

יא. יש נוהגים לאכול הסימנים גם בליל ב' של ראש השנה (שערי תשובה שם ס"ק א'), ויש שנוהגים לאכול הסימנים רק בליל א' של ראש השנה (אשל אברהם מבוטשאטש, סימן תקפ"ד). וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, היה נוהג לאכול הסימנים בשני הלילות של ראש השנה, וכן בערב יום כיפור בסעודת המפסקת, ובשנים קדמוניות אכל גם בהושענא רבא, אולם אח"כ במשך השנים לא נשאר זמן בהושענא רבא ליטול ידים לסעודה מרוב התפילות והנענועים, לכן אכל הסימנים בליל שמחת תורה אחרי ההקפות, כשנטל ידיו לשלחן הטהור.

יב. הפוסקים נחלקו אי מברכין "בורא פרי האדמה" על הירקות המבושלים שאוכלים לסימן טוב בליל ראש השנה, לכן כדי להוציא נפשיה מפלוגתא, יאכל דבר שמברכין עליו "אדמה" לכולי עלמא בתוך הסעודה, כגון בננה וכדומה (פסקי תשובות סימן תקפ"ג בהערה 13). וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, היה נוהג לברך בורא פרי האדמה על הירקות המבושלים.

יג. לענין ברכת התפוח מתוק, והדבש שטובלים בו, יש נידון בפוסקים האם מברך על התפוח ופטר את הדבש, או שמברך על הדבש ופטר את התפוח, ותלוי איזה מהם עיקר ואיזה טפל, ולמעשה כתבו הפוסקים שמברך על התפוח ופטר את הדבש (עיין שערי תשובה סימן תקפ"ג ס"ק ב' ושלחן ערוך הרב שם סעיף א', ובבטאון "הלכה למעשה" (גליון מ' סעיף י"ד) משכ"ב הגאון הנפלא רבי אליעזר דוד שפירא שליט"א, עיי"ש).

יד. יאמר יהיה רצון אחרי התחלת האכילה, מפני שאסור להפסיק בין הברכה על התפוח לאכילה (שלחן ערוך הרב סימן תקפ"ג סעיף ג').

א. נוהגים לאכול תפוח בדבש, ואומרים שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה (שו"ע או"ח סימן תקפ"ג סעיף א').

ב. וכן טובלים פרוסת המוציא בדבש (קיצור שו"ע סימן קכ"ט סעיף ט').

ג. נוהגים להמתין באמירת ה"יהי רצון וכו' שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה", עד אחר אכילת התפוח בדבש (אלף המגן סימן תקפ"ג ס"ק ח').

ד. ויש שנהגו שאומרים יהיה רצון אחר פרוסת המוציא, ושוב אחרי אכילת התפוח (טעמי המנהגים אות תר"ו בשם הרה"ק מאלעסק זצ"ל).

ה. כ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, היה נוהג בליל א' של ראש השנה, לברך על התפוח לפני נטילת ידים לסעודה, וחתך התפוח עם הסכין החדש [סכין בלי פגימות] שנהגו לקנות לראש השנה, וטעם מעט מהתפוח, ואח"כ טבל עוד מהתפוח בדבש, ואמר יהיה רצון. וכל שאר הסימנים תמרי וכו', אכל אחרי המוציא. ובליל ב' של ראש השנה לפני נטילת ידים לסעודה, בירך בורא פרי העץ על פרי חדש היינו הרימון, ואכל מעט, ואמר יהיה רצון וכו' שירבו זכויותינו, ואינו מסיים לומר "כרימון". ואח"כ אוכל מהתפוח בדבש, ואומר יהיה רצון וכו'. ואחרי המוציא אוכל שאר הסימנים תמרי וכו'. ואוכל לפי סדר, תמרי, כרתי, סילקא, קרא, רוביא, והיו שנים שנהג כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א, לאכול כל הסימנים אחרי המוציא, ותחילה לקח תפוח ותמר ואחז שניהם בידו, ובירך על העץ, וטעם תחילה מהתמר שזה מז' מינים, ואח"כ מהתפוח בדבש ואח"כ כרתי וכו'.

ו. יש לטבול הפרוסה מצד אחד במלח, ומצד שני בדבש, ולאכול הפרוסה עם המלח, ואח"כ עם הדבש (טעמי המנהגים אות תר"ו). ויש שנהגו לטבול הפרוסה במלח ובדבש, ולאכולם יחד (פסקי תשובות סימן תקפ"ג, הערה 15). ויש שנהגו להקדים ולטבול הפרוסה בדבש ולאכול, ואח"כ לטבול במלח (שו"ת שלמת חיים ח"א סימן שמ"ו). ויש שנהגו לטבול רק בדבש, ולא במלח (ארחות רבינו ח"ב עמוד קע"ג). וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, היה נוהג לטבול הפת במלח, ואח"כ באותו קצה שטבל במלח טבל גם בדבש, והקפיד שיהיה גם חלת דבש בדבש, ונוגע הפת בחלת הדבש.

ז. לטבול פרוסת המוציא בדבש, נוהגים עד אחרי שמחת תורה (דרכי חיים ושלום אות תש"ז). ויש שנהגו עד שבת בראשית (פסקי תשובות, סימן תקפ"ג ס"ק ג'), והיינו בסעודות שבת ויו"ט וערב יום כיפור והושענא רבא, אבל לא הקפידו על כך בסעודות ימות החול, וחול המועד (קצה המטה סימן תר"ה ס"ק ל"ח, בשם ספר בינה לעיתים), ויש שנהגו כך גם בכל סעודות חול המועד (עיין אוצר מנהגי חב"ד, סוכות, אות קל"ו), ויש שנהגו גם בכל סעודות דימות החול (פסקי תשובות שם בהערה 19), וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, נהג לטבול פרוסת המוציא בדבש עד שבת בראשית ועד

קמ"ה משכ"ב). וכן נהג כ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, וטבל הריאה בדבש, ואמר, שזה מסוגל לראיה טובה, וחילק למי שיש לו חולשה בראיה.

כח. נוהגים לאכול דגים לסימנא שיפרו וירבו כדגים (שלחן ערוך הרב סימן תקפ"ג סעיף ב'). ויש נוהגים לומר באכילת הדגים יהי רצון שנפרה ונרבה כדגים. וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, לא נהג לומר שום יהי רצון באכילת הדגים.

כט. כשאומר יהי רצון וכו', יתעורר לתשובה, ויתפלל על זה בלב שלם (א"ר סימן תקפ"ג, בשם השל"ה).

ל. יש חילוקי מנהגים בסדר אכילת הסימנים, שיש נוהגים להקדים אותם שברכתם בורא פרי העץ (כדין הנפסק בשו"ע סימן רי"א סעיף ג'), שצריך להקדים ברכת בורא פרי העץ לברכת בורא פרי האדמה) ויש נוהגים להקדים אותם שברכתם בורא פרי האדמה (כפי הסדר בגמרא הוריות דף י"ב ע"א, קרא, רוביא, כרתי, סילקא, תמרי) לכן נכון שלא להביא התמרים לשלחן עד לאחר שכבר בירכו על מיני האדמה (שו"ת דברי יציב או"ח סימן רנ"ב, רנ"ג).

לא. יש שכתבו שיש להקדים ולברך על התמרים או הרימונים שהם משבעת המינים, ואח"כ לאכול התפוח בדבש (מחזור המפורש בשם הגרש"ז אורבאך צ"ל). ויש שנהגו להקדים ולברך על התפוח בדבש, ונימוקם עמם, כי יש רמזים וטעמים מיוחדים לאכילתו בלילה זה, והרי הוא בגדר חביב לעומת שבעת המינים, (כפ החיים סימן תקפ"ג ס"ק י"ג) והמבחר למי שרוצה להקדים את אכילת התפוח, שלא יניח מפירות שבעת המינים על השלחן עד אחר שיברכו על התפוח, ויכונו בשעת הברכה גם על התמרים והרימונים שיבואו לשלחן אח"כ (פסקי תשובות שם ס"ק ב').

לב. מי שאינו יכול לאכול המאכלים לסימנא טבא מחמת בריאותו, או מחשש תולעים, די שיניחם לפניו, ויביט בהם ויאמר יהי רצון (כפ החיים סימן תקפ"ג ס"ק ו').

לג. מי שאין לו בכלל מאכלים אלו, רשאי לומר יהי רצון, שאין זה אלא בקשת רחמים היכולה להיאמר גם בלא אכילה, ובלא ראה (שם). אולם באופן כזה, לכו"ע יאמר יהי רצון בלא הזכרת השם (קיצור הלכות המועדים שם).

לד. יזהר מאד שלא לכעוס בימים אלו, כדי שיהיה לסימן טוב, [מלבד גודל האיסור בזה כל השנה] (מ"ב שם ס"ק ה').

לה. באכילת הסימנים אין בזה משום לא תנחשו, [שמנחש שיהיה לו שנה טובה ע"י אכילת הסימנים], מפני שזהו רק דרך סימן לעורר לבבו לתשובה והנהגות טובות (מאירי הוריות יב. וע"ע בספר "מעדני אשר" ליד"נ הגאון הנפלא רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א, ח"ב גליון קצ"ב) משכ"ב באורך, עיי"ש).

לו. יש ליזהר מאוד מתולעים שמצוי במינים אלו, ולכן צריך לבדוקם היטב קודם שאוכלם, שלא יצא שכרו בהפסדו.

הרחמן הוא יחדש עלינו ועל כל עמו בית ישראל

שנה טובה ומתוקה, אכ"ר

טו. מספיק שיטעום מעט, כדי שיוכל להפסיק באמירת יהי רצון, ואין צריך לאכול דווקא כזית (מסגרת השלחן על קיצור שלחן ערוך סימן קכ"ט ס"ק ו').

טז. בדיעבד אם אמר יהי רצון מיד אחר הברכה, קודם שטעם, אינו נקרא הפסק, ואין צריך לברך שוב (מטה אפרים סימן תקפ"ג סעיף א').

יז. יש נוהגים לומר יהי רצון שאומרים באכילת המינים, יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו וכו', והיינו שמזכירים השם בכל יהי רצון, וכן הוא בסידור יעב"ץ. אמנם בהרבה קהילות נוהגים לא להזכיר השם ביהי רצון, אלא אומרים יהי רצון מלפניך וכו', וכן בסידור הרב בעל התניא מובא יהי רצון בלא הזכרת השם. ומנהג ירושלים לומר יהי רצון מלפני אבינו שבשמים וכו' (פסקי תשובות שם ס"ק א'), וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, נהג לומר על התפוח בדבש יהי רצון בשם השם, ובשאר המינים אמר בלא שם השם, אלא יהי רצון מלפניך, (וע"ע לקמן סעיף כ"ו), ועל כל יהי רצון עונים הקהל אמן.

יח. נוהגים שלא לאכול אגוזים בראש השנה, ש"אגוז" בגימטריא "חט", [היו צדיקים שאמרו שיש לזכור שגם "חט" בגימטריא "חט". ודו"ק]. ועוד שהן מרבים כיחה וניעה, ומבטלים התפילה (רמ"א באו"ח סימן תקפ"ג סעיף ב').

יט. טוב ליזהר שלא לאכול בר"ה עוגת דבש שמעורב בו אגוזים (שאלת רב, עמוד ש"פ, סימן ט"ו).

כ. וכן אין אוכלים פולין וקטניות, שהם ג"כ מרבים כיחה וניעה (מטה אפרים סימן תקפ"ג סעיף ג').

כא. אין אוכלים חמוצים בראש השנה, ולכן אין נותנים חומץ בתבשילים (מ"ב שם ס"ק ה'). ופלפל אינו בכלל זה, לפי שהוא לתיקון המאכל (ערוך השלחן שם, סעיף ג').

כב. ויש נוהגים שאין אוכלים אגוזים וחמוצים עד אחרי שמחת תורה (פסקי תשובות שם, ס"ק ה'). וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, היה נוהג שלא לאכול אגוזים עד מוצאי שמחת תורה, ודברים חמוצים כגון חרין, לא אכל עד אחרי שבת בראשית.

כג. אין לאכול שום בראש השנה, כיון שמרבה רוק וריר, ומפריע כוונת התפילה (קצה המטה שם ס"ק י"ז).

כד. יש שנהגו שלא לאכול ענבים בראש השנה, והטעם ע"פ סוד (ספר מעשה רב). ויש שנהגו לאכול ענבים בראש השנה (ליקוטי מהרי"ח, סדר ליל ב' דר"ה). ויש שנהגו שלא לאכול ענבים שחורות (כפ החיים סימן תקפ"ג ס"ק כ"א).

כה. אופין החלות עגולים, ועושים כן לסימן טוב, כי דבר עגול אין לו סוף, והוא לסימן טוב לאריכות ימים, ועוד שעגול מורה על אחדות (טעמי המנהגים, אות קפ"ג). ולא נהגו אצל כ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים זיע"א שאפו החלות עגולים, רק אפו צורת יד על החלות.

כו. אוכלים ראש כבש, ואומרים שנהיה לראש ולא לזנב (שו"ע או"ח סימן תקפ"ג סעיף ב'). ואם אין לו ראש כבש, יאכל ראש אחר, לומר שנהיה לראש ולא לזנב (שולחן ערוך הרב שם סעיף ה'). וכ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים בעל חוקי חיים זיע"א, היה נוהג שאוכל ראש כבש, וטובלו בדבש, ואומר יהי רצון בשם השם, שנהיה לראש ולא לזנב.

כז. יש נוהגין לאכול ריאה (ספר המנהג הלכות ראש השנה, סימן א', וראה מאמרו המקיף של הגאון הנפלא יד"נ רבי יצחק טסלר שליט"א, בקובץ "אור ישראל" גליון ט' עמודים ק"מ –

**המדור נודב
להצלחת ידידינו
יואל מצליח הכהן בן יהודית**

ודע מה שתשיב

אמירות שונות מדולי ישראל לדורותיהם

מעשה בהרה"ק רבי משולם זושא מהאניפולי זיע"א שיצא פעם בראש השנה קודם התקיעות מבית המדרש, וראה תינוק מישראל מבני עניים, לבוש קרעים ופניו רעים, שאל אותו רבי זושא, בני! האם אינך מתקנא בבני הערלים האוכלים משמנים ושותים ממתקים ולובשים מלבושי כבוד? השיב התינוק, לא, אין אני מתקנא בהם כלל, שלי גדול משלהם, ישראל אני ומאמין באלוקי ישראל. חזר רבי זושא לבית המדרש ואמר: ריבון העולמים, הבט משמים וראה מי כעמך ישראל עם סגולה, תינוק מישראל אפילו כשהוא רעב וצמא ולבוש קרעים ובלואים, מקבל הכל באהבה ובלבד שישראל הוא.

הרה"ק בעל דברי יואל זיע"א סיפר, שפעם שלח זקינו הרה"ק בעל ייטב לב מסיגעט זיע"א בסעודת ראש השנה את פרוסת החלה להרבנית, ונוהג ה' לשלוח פרוסה נוספת שיהי' להסעודה, ולקח בחור אחד את פרוסה זו לעצמו. ושלח הייטב לב לקרוא את הבחור ושאל אותו בבדיחותא: זה שלא נטלת את הידים אינני חושד אותך, אבל מהיכן ה' לך דבש לטבול את פרוסת המוציא כמנהג כל ישראל? ענה הבחור: מים גנובים ימתקו... מושיען של ישראל (ח"ב פ"כ)

ראש השנה באו חסידים לשהות במחיצת הרב הקדוש בעל ה"אורה ישראל" מאפסא זצ"ל בימים הנוראים. כמנהג חסידים אכלו ושתו אחר התפילה כנהוג. אחד המתפללים שאל מדוע נהג כן והרי חסידים ואנשי מעשה מתענים בימים אלו לפחות חצי יום אם לא יום שלם וכו'. ויען הרב הקדוש: הרי כל מזונות האדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה, כמה יאכל ואיך יאכל. לבעלי בתים כמור שאכלו ושתו כל השנה לרוב, לא נותר מה לאכול באחרית השנה כי כבר אכלו מה שנקצב להם ועוד יותר, ולכן הם מתענים, אבל החסידים המסכנים הללו שיושבים בתענית כל השנה ואוכלים כל יום אחר הצהריים ומתגלגלים בפת קיבר ובמלח שעומו, כשמגיעה אחרית השנה הם חייבים לכלות את כל מה שנקצב להם, והלוואי שיספיקו.

הגה"ק רבי אהרן "משיח" זיע"א מבעלזא

יומא דהילולא - ב' דראש-השנה תקע"ז

יהושע מונדשיין

בעלזא. נסעו ראשי הקהל ופרנסיו אל "החוזה" לובלינה, וישאלוהו את מי יקבלו עליהם לרב. השיבם "החוזה" כי תלמידו רבי שלום רוקח (יא"צ כז אלול) הוא הראוי לרבנות זו ואותו יענדו עטרה לראשם.

לא התמהמהו האנשים והתחילו מיד לקבץ חתימות אנשי העיר לשם עריכת כתב-הרבנות להגה"ק רבי שלום. כמובן שנכנסו גם לביתו של רבי אהרן משיח, אך משעמד לצרף את חתימתו נתערבה זוגתו ואמרה לו: "מדוע זה תהיה אתה כפוף לאברך הצעיר ר' שלום, מוטב שתוטל המשרה על שכמך" ... עשה ר' אהרן כעצתה, וניאות לכהן ברבנות בעלזא.

(אך יתכן שגם כ"ק מרן אדמו"ר רב שר שלום זיע"א נתמנה בו בזמן לאותה רבנות, ושימשו שני מלכים בכתר אחד).

אך ר' אהרן משיח לא האריך ימים ברבנותו, ונפטר כעבור זמן לא רב, ובקוצר ימים ר"ל. אז נתמנה כ"ק מרן אדמו"ר רבי שר שלום לרב יחידי, והוא בן ל"ד שנים, וארבעים שנה שפט את עמו בשבתו בבעלזא המעטירה.

(המחנה החרדי עש"ת תשמ"ה)

הגה"ק רבי אהרן קצנלבוין זיע"א (ממשפחת הרה"ג ר' יחזקאל קצנלבוין אבד"ק אלטונא-המבורג-וואנזבק, בעל ה"כנסת יחזקאל") נמנה בין תלמידי "החוזה" הק' מלובלין זיע"א, כינויו "ר' אהרן משיח" היה שגור בפי כל, וזכה בו לפי שהיה צדיק גדול ואמרו עליו שראוי הוא להיות מלך המשיח.

מקום מגוריו היה בבעלזא, ושנים רבות ישב שם על התורה ועל העבודה ולא שעה להפצרת אנשי המקום שיכהן ברבנות המכובדת של קהילתם. בביתו ישב והגה בתוה"ק.

וסיפר כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מבעלזא זיע"א כי פעם אחת עבר אחד מחשובי אנשי העיר וראה בעד החלון כי בבית הר"ר אהרן משיח יושב איש נכבד ובעל צורה ולומד עם הרב. התפלא אותו אדם על שאורח נעלה בא לעיר ואין יודעים הימנו, ולמחר שאל את ר' אהרן לזהותו של היהודי בעל הדרת הפנים שלמד עמו בביתו. ר' אהרן ברוב ענוותנותו ותמימותו לא הבין את פשר השאלה, והשיבו: "האמנם אינך מכירו? וכי אליך אינו נכנס אליהו הנביא כפי שנכנס הוא אצלי?" ...

כאמור סירב ר' אהרן משיח ליהנות מכתרה של תורה, ומיאן לקבל עליו את רבנותה של

בינה לעיתים

למען אלקים חיים.

היינו כל תפילותינו שאנו מבקשים חיים והצלחת עוה"ז אין זה התכלית אצלנו, רק שע"ז נהי' פנויים לעבודת הש"י, או לגדל בנינו לת"ת, או לעשות עמם שידוכים הגונים שימשך מהם דורות טובים שיתרבה כבוד שמים על ידיהם, או שיהיה לקל ידיו לעשות צדקות ומצוות בחיות. זה שאנו מתפללים זכרנו לחיים אף שבתקונת זוה"ק מגנה זה מאד, וקרא עליהם צווחין ככלבין הב לן חיי הב לן מזונא, והיתכן שסדרו לנו בעלי מסדרי התפילות לשונות בלתי נרצים: אך הענין יובן עפ"י מה ששמעתי מ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שדייק מדברי ש"ס נדרים באמרם ז"ל לא כלבא אנא דמיתהנינא מינך ולא מיתהנית מינאי, דטבע הכלב הכל לגרמי' ליהנות ולא לעשות דבר בשביל זולתו, נמצא כי מי שכל חפצו בתפילותיו רק עבור עצמו חיי ומזונא זה נקרא צווחין ככלבין. אבל תפילתנו שמסתיימת למען אלקים חיים, הפירוש כנ"ל שכל החיים שאנו מבקשים הם רק למען יתרבה כבוד שמים כנ"ל, וזוהי התפלה הנרצית כנ"ל.

(שם משמואל)

כשישראל עושין המשפט... ועושה עמם צדקה

איתא מהרה"ק ה"בית אהרן' זי"ע (נצבים עמו' קל: ד"ה התחיל), וז"ל: העיקר צריך כל אחד ואחד להמשיך דין למטה אין דין למעלה, וזה פירוש המדרש: 'כשישראל עושין המשפט... ועושה עמם צדקה'. ואופן היראה אם הוא מאותן המכירים קצת וקרובים להשי"ת – בודאי יש להם יראה ופחד באותן הימים – יראה עילאה, ואם לאו – מאימת הדין נפשי תבהיל. צריך מאד לירא ולפחד זהו העיקר, ואז הקב"ה עושה עמם צדקה, "עכ"ל

כוונת אמירת הסליחות

סיפר הרה"ח רבי יוסף שטערביצער זצ"ל, שהיה 'בעל תפילה' אצל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע. פעם אחת קודם אמירת הסליחות ביום ראשון של סליחות, קראו הרה"ק מהר"א אליו ואמר לו: "בא ואלמדך כוונת אמירת הסליחות."

רץ רבי יוסף בהתרגשות רבה, מאחר שהיה בטוח שהנה ישמע עתה רזי מעלה, אך הרה"ק אמר לו: "בגשתך אל העמוד תכוון דבר אחד: להתפלל בקול רם ובהתעוררות, ובלשון קדשו 'הויער... הויער... הויער...' (בקול רם), כדי שכל העם ישמע אותך ויתעורר, ואל תיתן דאגה לנפשך שמא ייצרד קולך, כי אפילו אם כבר לא יהא לך קול רם – יש מי שיחליף אותך, כי העיקר באמירת הסליחות הוא שימת הלב וההתעוררות לתשובה שלימה."

דיברי חיים

תקיעת שופר

אותן קטנים שהגיעו לחינוך, מצוה להביאם, ולאיים עליהם שיטו אזן לקול שופר כדי לחנכם במצוות. (מטה אפרים סימן תקפ"ט, סעיף ד')
(ט) בשעת התקיעות עצמן, בין תקיעות מיושב, בין תקיעות מעומד, אסור לרוק, לפי שצריך לשמוע כל התקיעה מראשה עד סופה, אפילו היא ארוכה הרבה. (שו"ע הרב סימן תקצ"ב סעיף ח')
(י) אסור להשמיע קול בפיהוק או בנחירת הגרון, בשעת התקיעות, שמבלבל גם האחרים השומעים. (מטה אפרים סימן תקצ"ב, סעיף ג')
(יא) לא ישיח, לא התוקע, ולא הציבור, בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד, אולם התפילות שאומרים באמצע אין זה הפסק. (שו"ע או"ח סימן תקצ"ב, סעיף ג')
(יב) בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד, מותר ללמוד בהרהור, ולא בפה, ויכוין שהרהור לא יהא נחשב כדיבור, [ומועיל, כמו שכתב בשו"ת רע"א סימן ל"ן]. (שו"ת הר צבי, ח"א סימן מ"ב)
(יג) יש מי שהתיר ללמוד דיני וענייני התקיעות בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד. (לקט יושר לתלמיד התרומת הדשן בשם רבו, עמוד קכ"ח)
(יד) תהלים מותר לומר בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד. (יסוד ושורש העבודה, שער י"א, סדר שופרות)
(טו) אשר יצר מותר לברך בין תקיעות של מיושב לתקיעות דמעומד. (שו"ת קנין תורה, ח"ה סימן נ"ו)

מאת

הרה"ג גמליאל רבינוביץ שליט"א מרבני אנ"ש ומח"ס גם אני אודך

אשרי העם יודעי תרועה.

על פסוק (במדבר כ"ג, כ"א) לא הביט און ביעקב וגו' כי אף כשאדם עובר עבירה כשיש לו חלק אלוקי ממעל בודאי יחזור בתשובה דאורייתא וקודשא בריך הוא דישראל כולו חד ושורש נשמתו הוא גם כן מהתורה אם כן איך יכול להפריד את עצמו מהתורה וקודשא בריך הוא, וזהו לא הביט און ביעקב שהם המדריגה הקטנה ומכל שכן לא ראה עמל בישראל שהם המדריגה הגדולה והטעם כי ה' אלוקיו עמו והאיך הקב"ה עמו ותרועת מלך בו שהיא התורה כי תרועה היא תורה ע' שמשם שורש נשמתם ואורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד, וזהו אשרי העם יודעי תרועה שהוא תורה ע' ומתחברים בהתורה אז באור פניך יהלכון כנ"ל שאורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד והבן. (דג מחנה אפרים)

ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה.

הפסוק בא לרמז בזה על גודל מעלת בני"ש שקבלנו התורה הקדושה אשר ע"י התרי"ג מצוות שאנו מקיימים אנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים ומופיע עלינו אלקותו ית"ש. וז"ש אלוקינו ואלוקי אבותינו. כי ענין אלקות אשר האדם מקבל על עצמו עול מלכותו ע"י התו"מ לדבר זה לא זכו האומות רק אנחנו ואבותינו שקבלנו התורה. ולזה מצינו כי גם מהם היו כמה מחקרים שהאמינו ביחודו ואחדותו ית"ש כמ"ש בפ' תולדות שאמר אבימלך (בראשית כו, כח) ראה ראינו כי היה ה' עמך. והשם הוי' הנכתב כאן בס"ת הוא כמו כל השמות שאינם נמחקים. אך ענין האלקות לא זכו להופיע עליהם שיכלו לקבל על עצמו עול מלכות שמים רק בני"ש לבד ע"י תרי"ג מצות כמו שאומרים אשר קדשנו במצותיו וכו' וז"ש (תהלים כב, כט) כי לד' המלוכה ומושל בגוים. פי' על בני"ש הוא ענין המלוכה מה שאנו ממליכים אותו ע"י התו"מ ומקבלים עומ"ש. אבל אצל העכו"ם הוא בחי' מושל כמובן. וזה הרמז ה' אלוקי ישראל עולה בגימ' תרי"ג. וזהו כי קבלת מלכותו עלינו הוא ע"י תרי"ג מצות. ומלכותו בכל משלה. בעכו"ם הוא בחי' ממשלה כנ"ל. והבן.

(תפארת שלמה)

באין מליץ יושר מול מגיד פשע כו'.

כפיט של ר"ה ויוה"כ וכו', תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט. ופירש על זה הגה"ק מוהר"ח זצ"ל הרבי מאלכסנדר כי אם האיש הוא בבחינת אין כלומר בלי שום גיאות ח"ו הוא רק ממליצים עליו יושר, מול מגיד פשע כלומר שמגיד פשע יכרת מלהגיד פשע רק תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט כלומר דינים שבנ"י צריכים פרנסה כי עמך ישראל וכו' כי חוק לישנא מזוני ודפח"ח וד"ל:

(שיח שרפי קודש)

(א) צריך לתקוע מעומד, וכן הברכה לשמוע קול שופר צריך להיות בעמידה. (שו"ע או"ח סימן תקפ"ה סעיף א', ובשו"ע הרב שם סעיף ד')
(ב) נוהגין לתקוע אצל הבימה במקום שקורין, כדי שזכות התורה יגן עלינו לעלות זכרונינו לפניו לטובה. (רמ"א שם, ובמ"ב ס"ק ג')
(ג) נהגו הציבור לעמוד גם בשעת התקיעות שתוקעים קודם מוסף. (מ"ב שם, ס"ק ב')
(ד) טוב לתקוע בצד ימין, דכתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו, ועוד, משום דבשמאל התפילין מגינים, לכן צריך לתקוע בימין, שהשופר יגין על צד ימין. (רמ"א שם, סעיף ב', ובמגן אברהם ס"ק ד')
(ה) יתקוע השופר למעלה, שנאמר (תהלים מ"ז, ו') עלה אלקים בתרועה. (רמ"א שם)
(ו) נוהגין להקרות לפני התוקע סדר התקיעות מילה במילה, כדי שלא יטעה, וגם תקיעה ראשונה יקרא לפניו אע"ג דלא שכיח כל כך שיטעה, ובמקום שאין מנהג בזה. יותר טוב שלא להקרות בתקיעה ראשונה, כדי שלא יהיה הפסק להמקרא. (רמ"א שם סעיף ד', ובמ"ב ס"ק י"ח, ושער הציון שם ס"ק ל"א)
(ז) היה קול השופר עב מאד, או דק מאד, או צרוד, כשר, שכל הקולות כשרים בשופר. (ראש השנה דף כ"ז ע"ב, ושו"ע או"ח סימן תקפ"ו סעיף ו')
(ח) אין להביא לבית הכנסת תינוקות בעת תקיעת שופר, שקרוב שילבללו דעת השומעים, ואם אי אפשר להניחם בבית, יקחו הנשים אצלם בבית הכנסת שלהם, כיון שהנשים פטורים מן הדין, ומכל מקום

נעימות חיים

תיאור הדרך האחרונה שבה הלכו כל קרובי ואנשי הכפר הגבירי אצלו את יסורי המצפון, הוא היה מסתובב בימים ובלילות ומייסר את עצמו על כך שבאותה התקופה שהיה עסוק בכתיבת מאמרי כפירה ושטנה, מתו כל קרוביו ואמו האלמנה ארבע מיתות בית דין במשרפות באושוויץ, בזמן שהוא השתתף בטקסי ראווה, נטבחו חבריו לספסל הלימודים בישיבה במיתות משונות.

הוא נדד מבית כנסת אחד למשנהו, ישן על הרצפה כשאבן משמשת לו ככר למראשותיו, זכר לאותו כר מפלומת האוויזים שאמו האלמנה גידלה בחצרם ומרטה את נוצותיהם עבורו, כדי שישים את ראשו אחרי לילות ארוכים של לימוד תורה בישיבה. הוא היה שומע סיפורים רבים מניצולים, כמובן שהוא הכיר את אחיו, אך הם לא היכירוהו. אולם משרבו הפליטים והתחילו לזהות אותו, הוא ממש שמח לקראתם, הם גירשוהו מבית הכנסת תוך קריאות 'דער גלח' 'צלם בהיכל' ועוד, היו גם כאלו שהיכוהו, אך הוא, מיכל יצחק ווידר, היה זועק בכל כוחו בבכי ותחנונים: 'ידן יידן, הכו עוד! הכו עוד! מגיע לי! כשאתם נשרפתם באושוויץ ישבתי מוגן באין מפריע.

ברבות הימים, עלה לארץ ישראל והגיע לשיכון וז'ניץ בבני ברק לבית מדרשו של האדמו"ר מוויז'ניץ האמרי חיים צ"ל. העילוי הגדול התיישב לו בקצה בית המדרש בספסליו האחוריים כשהוא לבוש בבגדים מרופטיים. המתפללים שמו לב לאורח החדש וקידמו את פניו בברכת שלום עליכם, מיכל יצחק התעטף בשתיקה, וישב לו בפניו, כאן הוא לא היה מעוניין להתעניין באחרים ולא שיתעניינו בו. אך גם אם הוא רצה לשכוח את עברו, היו כאלה שלא שכחו אותו. זה החל טיפין טיפין, אחד המתפללים לא הוריד את עיניו ממנו, פניו היו מוכרות לו, גם מתפלל נוסף זכר משהו מפניו, וכשהם נזכרו, צפו ועלו כל אותן הצרות שעברו עליהם בשנות המלחמה ומאמרי השיטה שיצאו מפאי עטו, המתפללים החלו להתלחש ביניהם אודת הקבצן השקט שיושב לו בקצה בית המדרש, והלחישות לא שקטו, להפך, הן הלכו וגברו. התעוררו להן רגשות של כעס ושנאה התובעים עלבונה של תורה מיהודי שרמס אותה.

האמרי חיים נכנס לתפילת מנחה, בחושי הקדושים הוא חש באווירה השונה שבבית המדרש, במבטו החודר הבחין באורח היושב מכונס בעצמו. הרבי זיהה אותו, הוא היכירו עוד מהימים ההם. בעיניו הבוחנות חדר לפניו ולפנים כקורא מחשבות בלב איש. הוא עלה בצעדים מהירים אל הבימה ודפק על הבימה. הס הושלך רביית המדרש, הרחש נפסק והש"ץ ניגש לתפילת מנחה. לאחר מנחה ניגש האמרי חיים אל האורח הנכנע והמיוסר, הושיט לו יד לשלום עליכם, והושיבו במקום מכובד. הגבאי נשלח וחזר עם טלית מצויצת וחליפה שנמסרו לו על ידי הרבי בעצמו, לחזור בתשובה מיכל יצחק וידר. מיכל יצחק הושיט לו מכתב שקיבל מהרבנים החשובים בחודש מנחם אב תשט"ז, האדמו"ר מסקולען ומאב"ד בוקרשט הרב צבי גוטמן ועוד, שנכתב בו בזה הלשון:

לעורר בזה את לבב אחינו בני ישראל די בכל אתר ואתר המצונים במידה של אהבה וחסד, על המוסר כתב זה מיכל יצחק ווידער שיחי' אשר נוכחנו לראות שהוא בגדר בעל תשובה גמור. רבות שבעה נפשו וקיבל עליו סיגופים ועינויים קשים, על יש לקיים בו מצוות 'והחזקת בו' לקרבו ולכבדו, לתומכו ולסעדו, והעיקר להמציא לו מקור פרנסה כגון משרת מלמדות שכן הוא מחונן בכשרונות נעלים, ולדאוג לו על המחיה ועל הכלכלה ובזכות זאת יתקיים דברי חז"ל כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים ותתברכו בכל מילי דמיטב. ועל זה באנו על הכתוב ביום ד' לסדר זאת הברכה אשר תשמעו שנת ה' תשט"ז.

בסוף ימיו כשהתקרב לגיל שבעים, עקר לטבריה שם התגורר באחד הכוכים סמוך לבית הקברות, כשהוא ממלא את ימיו בלימוד תורה ובתפילות מתוך בכי וכוונה, וניזון מאוכל חם ופירות שהביאו לו יהודים טובים, עד שהחזיר את נשמתו לבוראה.

(ברוך פוקס – דרשו)

(הסיפור ע"פ בצל העצים בצל הלהבות)

אבל אשמים אָנחנו על אָחינו

ומפרש הרבינו בחיי: זה דרך הצדיקים, כשחוטאים מודים בדבר ומצדיקים עליהן את הדין, ודרך הרשעים שחוטאים ואומרים איננו חטא וכו'. והנה הצדיקו עליהם את הדין, כי כאשר לא חמלו עליו בראותם צרת נפשו באה להם הצרה הזאת, מדה כנגד מדה.

לאורך הדורות ידע עם ישראל בעלי תשובה מסוגים שונים, כאלו שהרשיעו והיזיקו לו לאין שיעור, אך לבסוף חזרו לכור מחצבתם ולא פסקו מלהכות על חטא, וכמובא מאחד מגדולי ישראל, שכל שאותם חוטאים הרשיעו והרחיקו, הן נמשלו לאותו חוט גומי, שכל שימתח יותר, כך יחזור במהירות ובחוזקה יותר. אחד מהם מובא בסיפור שלפניכם:

מיכל יצחק ווידר היה בן יחיד לאלמנה ענייה וקשת יום שגדל בחבל מרמרוש שברומניה בשנים שבין מלחמת העולם הראשונה לשנייה, הוא היה עילוי ובעל זכרון פונומינלי, בחור ישיבה חריף ששקד על תלמודו, והיסב לאמו האלמנה נחת רוח כפיצוי על עניות מרודה. רבותיו הללוהו ושיבחוהו כמו גם חבריו לישיבה. כשהגיע לפרק 'האיש מקדש', השדכנים חיפשו לעילוי שידוך הגון, ואכן לאחר זמן לא רב, השתדך העילוי עם בתו היחידה של הרב מעיירה סמוכה, הוסכם גם על דעת הקהל של אותה קהילה שלאחר אריכות ימים ושנים של הרב, יחבוש העילוי את כתר התורה וישב על כס הרבנות. החתונה נערכה כיה וכיאות והשמחה היתה משותפת לכל המשתתפים בה. ביממה שלאחר החתונה כל מרמרוש היתה כוירה רותחת, עוד בטרם יעברו מעת לעת מזמן הנישואין, עזבה הכלה את חתנה העילוי וחזרה לבית הוריה.

שפוף ומאוכזב חזר העילוי למקומו בישיבה, אך זה לא היה אותו מיכל יצחק, החריפות אכן נשארה, אך התווספה אליה עוקצניות ומרמור שלא היו בה לפני כן. מיכל יצחק לא מצא מרגוע לנפשו, הוא היה נעלם מהישיבה לתקופות ארוכות והחל לשמש כדרשן נודד. שומעי לקחו התמוגגו מגאונותו, אך מיכל יצחק הרגיש שזה לא זה, היה חסר לו משהו והוא המשיך לחפש. הוא הגיע ללונדון והחל ללמוד שפות, בכוח זכרונו המופלא הצליח ללמוד שפות רבות אך המשיך לחפש ולנסות למלא את החלל שבקרבו, הוא חיפש דרך של נקמה, והוא מצא אותה. התנצרות, ה' ירחם. הוא נסע לווינה שבאוסטריה והתקבל ללימודים באחד מן המקומות שלימדו ענינים אלו. גם בלימודיו שם 'עשה חיל', הוא היה איפכא מסתברא, תלמיד המחכים את רבותיו והוסיף להביא ראיות לדבריהם תוך שהוא מנסה להוכיח את דבריהם ממקורות תלמודיים, הוא סיים את לימודיו שם כשבאמתחתו תעודת הצטיינות על לימודיו וידיעותיו.

הוא חזר לרומניה, למד ביסודיות את השפה המקומית, ובא בקשרים עם הכנסייה המקומית שאירחה וקירבה אותו. מיכל יצחק בחור הישיבה מהעיר הפשוטה שחי חיי דלות, התפעל מעושרה הנוצץ ומפאר הטקסים והחל לשמש ככומר מטיף תוך שהוא מתמסר לתפקידו וממלא אותו בהתלהבות יתירה. בשביל האנטישמים ברומניה של אותם שנים הוא היה אוצר יקר. בעיתון האנטישמי הרומני 'צו השעה' החלו להתפרסם מאמרים של איבה וארס נגד היהודים, מאמרים על השחיטה היהודית, ההלכה היהודית ועוד ועוד, כשכל מאמר מלווה בחיצים מושחזים ומורעלים ובציטטות מן המקורות. החתימה על המאמרים היתה: מיכאל הטבול. ליהודי רומניה לא היה ספק מיהו אותו מיכאל, דער גלח היו מכנים אותו, מיכל יצחק המשומד.

לאחר מלחמת העולם השנייה עבר משהו על מיכל יצחק, הוא עזב את הכנסייה השאיר שם את גלימת הכמרים וניסה לקשור מחדש קשרים עם בני עמו ולחזור לצור מחצבתו. הוא התאסף יחד עם היהודים משוחררי מחנות הריכוז סביב בתי הכנסת השונים ובתי התמחו של הקהילה היהודית בבוקרשט כשהוא מגודל זקן ופאות ולבוש בלבושו החסידי, הוא היה מיוסר פנים, רזה מהורהר ומדולדל, העיניים היו כבויotes ועמוקות. הוא ישב בצד כעני בפתח והקשיב בשקיקה לסיפוריהם של הניצולים מהטרנספרים באושוויץ, התיאורים על הגעת אנשי הגטו לרמפה ההיא, הסלקציה של אותו רשע ימ"ש, האש והעשן, והדממה האימה שלאחר מכן.

גוזר ומקיים

הרה"ק רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולען זיע"א היה מפורסם באהבת ישראל העצומה שלו. לאחר מלחמת העולם השנייה, הרבי והרבנית אימצו באופן אישי קרוב לארבע מאות ילדים ודאגו לצרכיהם הפיזיים והרוחניים. הארגון שלו, 'חסד לאברהם', פעל לטובת אלפים אשר היו זקוקים לעזרה באותו הזמן והיה דוגמא ומופת לארגונים נוספים שעסקו באותו התחום.

ר' קלמן דריבן מברוקלין שמע מפיו של הרבי את הסיפור הבא: כאברך צעיר ברומניה, השפיע הרבי על צעירים ומבוגרים להתקרב לאמונה בה', הוא שכנע אנשים צעירים שלא יצטרפו לצבא הרומני, מאחר שהעושים זאת מרחיקים את עצמם באופן מוחלט מדרכי היהדות בלא שיוכלו לשוב. במקום זה, הוא עודד אותם להצטרף לישיבה אשר שם ילמדו תורה, ואשר צעד זה ישאירם נאמנים למסורת אבותיהם ולמורשתה.

יום אחד הלשין מאן דהו לשלטונות רומניה על הרבי שהוא מדריך צעירים כיצד להימנע מלשרת בצבא. השלטונות בדקו את הדבר ומצאו שאכן הטענה צודקת. הם תפסו את הרבי וכלאו אותו בצינוק לבדו בתא מלוכלך וחשוך, ולקחו ממנו את הכיפה ואת משקפיו.

הרבי היה אדם חלש וחולני, ובראותו את מצבו בתא הקר והלח, אשר המקום היחיד שיכול לשבת או לנוח בו היה האדמה הקרירה והמעופשת, דימה שסופו קרב. הרבי רצה להתפלל, אך ראשו לא היה מכוסה, לכן משך את החליפה שלבש מעל לראשו והחל לפזם בקול את התפילות בעל פה.

תפילת שחרית גם ביום רגיל נמשכה אצלו לפעמים מספר שעות, וקריאת שמע בשעת תפילת מעריב הייתה עשויה להימשך עשרים וחמש דקות. גם על פי סדרי

התפילה הרגילים שלו דקדק תמיד בכל מלה שבתפילה, אך במצב המיוחד שהיה שרוי בו הוצרך לדקדק יותר, ושם, בבית הכלא, לא היה כל ענין שיתפוס את זמנו או ידרוש את תשומת לבו.

הוא החל להתפלל תפילת שחרית, כשכל מלה נאמרה ברגש מעומק הלב, כל משפט נהגה בצירוף הפסקות למחשבה מעמיקה. הרבי הגיע לתפילת 'ברוך שאמר'. תפילה המכילה רצף של שבחים שאנו מברכים את ה', בהיבטים שונים זה מזה. הרבי התרכז בכל משפט בדרך שמעולם לא נהג לפני כן: 'ברוך שאמר והיה העולם, ברוך אומר ועושה, ברוך גוזר ומקיים'...

כשהגיע לחלק האחרון, צצה במוחו שאלה: מדוע יזכרו כאן מלים אלה, הרי הן נראות יוצאות דופן בתוך תפילה זו. בדרך כלל, משמעות המלה 'גוזר' היא הנהגה קפדנית ולא רצויה לבני אדם. יתירה מזו, אנו אומרים שהוא לא רק גוזר גזירות, אלא גם מקיים אותם. ולכאורה, הרי כל המשפטים האחרים של תפילה זו מתארים את מידת הרחמים של הנהגת ה': 'ברוך מרחם על הארץ', 'ברוך משלם שכר טוב ליראיו, ברוך חי לעד וקיים לנצח', וכן הלאה. כיצד מתאימות לכאן המילים 'גוזר ומקיים'?

הפך הרבי בדעתו והרהר: הרי השאלה על אודות המלים הללו כל כך ברורה, כיצד אפוא הוא לא חשב על כך קודם לכן? הלוא במשך שנים על גבי שנים הוא אומר את התפילה הזו מדי יום ביומו, וכיצד אף פעם לא עלתה במחשבתו השאלה שהמלים 'גוזר ומקיים' נראות שלא במקומן. מדוע לא חשב על כך קודם לכן?

נפשו הייתה עגומה עליו, מפני שחשב שכנראה עד היום לא התפלל בכוונה הנכונה של המלים

בתפילות שהתפלל מדי יום. הרבי החליט שהוא אינו ממשיך הלאה עד שיפענח מדוע המלים הללו מוזכרים כאן. הוא חזר על המלים שוב ושוב, כשהוא מנסה להעלות תשובה במחשבתו.

לאחר זמן ממושך, עלה הדבר בידו. הוא היה מלא התרגשות ושמחה, מפני שכעת הרגיש שהוא מבין מדוע 'גוזר ומקיים' אכן מתאים לתפילה זו. המלה 'מקיים', חשב הרבי, יש לה שני מובנים: בנוסף לפירוש 'מוציא לפועל', פירושה הוא גם כן: 'נותן כח לסבול, להתגבר ולהחזיק מעמד'. זוהי הכוונה כאן: לפעמים ה' צריך לגזור דבר מה על בני אדם. הוא חייב להעניש, על כל סיבה שהי' מוצא לנכון. אך באותו הזמן, ה' נותן את הכוח והיכולת לסבול ולהתגבר, על מנת שהאדם יוכל לעמוד בגזירה. זוהי הכוונה במלים 'גוזר ומקיים'.

הרבי הבין שהוא עצמו, באותו זמן, נמצא ב'גזירה'. אך מאותו רגע ואילך הוא הסתכל על מצבו בחיוביות מפני שידע שהי' גם 'מקיים' אותו כדי שיוכל לעמוד בגזירה. הוא כבר לא היה במצב של ייאוש. הוא החל להאמין שזהו רק ענין של זמן עד שיינצל.

ואכן, לאחר ימים מספר, בהתערבותם של אנשים מבחוץ, שוחרר הרבי מידי השלטונות הרומנים. מדי שנה, ביום השנה לשחרורו מבית הכלא היה הרבי מכנס את חסידיו ואנשי שלומו, מספר להם מקרה זה, ומסביר את הפירוש החדש והמעודד שמצא במלים 'גוזר ומקיים'. בכך היה הרבי מעודד את כל הנאספים שלעולם אין להישבר במצבים קשים, מפני שהשי"ת גם בעת גזירה נותן כח להולכים בדרכיו.

(ספיר ויהלום פר' שמות פ"א, להגה"ח ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א; הובא ב'ליקוטי שמואל')

לראש ולא לזנב

כעבור כמה ימים קרה הנס, היסורים החלו פוחתים והולכים, עד שהרב החל מהלך טיפון טיפון על רגליו... באותו היום רעשו וגעשו כותלי בית החולים, כי מעולם לא נראה בין כותליו נס רפואי כזה, אפילו במעין דמיון...

שוב עברו כמה ימים והרופאים מצאו בבדיקות שהנמק פוחת והולך – מצטמק ויפה לו, עד שאחר כמה ימים נוספים שוחרר הרב לביתו כשהוא בריא ושלם.

כעבור מחצית השנה סיים הרב את מגביתו בארה"ב בהצלחה גדולה (בפרט אחר מעשה כזה) וחזר לארה"ק. בהגיעו ארצה פנה מיד לביתו של הגה"ק החזו"א (עוד בטרם יפנה לביתו שלו). החזו"א קבלו בפנים מאירות, והרב שאלו: ילמדנו רבינו, הרי רבינו אינו נמנה על החסידי'שע רבי'ס (אדמו"רים חסידיים, שהורגלו בכגון דא), מאי וכיצד ענה תשובה כזאת – כשכל הרופאים עונים ואומרים פה אחד שאין להתעכב מכריתת הרגל אפילו שעה אחת? ענה החזו"א: אכן, כשהגיע אלי הטלעגראם הייתי באמצע הלימוד, נשאתי עיני השמימה וחשבתי לעצמי: אוי, רבש"ע, הנני יושב בבני ברק והשאלה באה מניו יורק הרחוקה, כיצד אענה על שאלה כזו, כשה'ן שלי יהיה הן ו'לאו' יהיה לאו, כלומר, מוות וחיים תלויים עתה בתשובתי! לכן ביקשתי מאת הבורא יתב"ש: אנא, האר עיני בתורתך, והראני תשובה נכונה בדברי תורתך.

מיד הבטתי בגמרא מסכת שבת שהייתה פתוחה לפני, ונפלו עיני על התיבות 'פסיק רישיה ולא ימות' (לשון תמיהה, וכי יש לך אדם שקוטעים את ראשו והוא עצמו נשאר בין החיים?...). חשבתי לעצמי: הרי רגלו של גאב"ד פוניבז' אינה נחשבת ל'רגל', אלא ל'ראש', כי ברגלים הללו תלוי ועומד כל המפעל... אם לא יכתת רגליו בין דלתי הנדיבים לא תשיג ידו כדי בניית הישיבה וכו' והכל ירד לטמיון, ובוודאי לזה כוונת מן השמים להראות, שאין לכרות ולפסוק את רגלו של הרב הנחשבת ל'ראש', ורק כך ישאר לחיות, וכן הוזהר...

ולדין ייאמר: בל נחשוב כי ימים הללו, סוף השנה, ל'רגל' של השנה המה, אלא אדרבה, רגלים אלו הן 'ראש' לשנה הבעל"ט. בימים אלו תלוי כל עתידנו, אם נמלא אותם בתשובה ומעש"ט, בבקשת רחמים כראוי וכהוגן, בוודאי נשיג לעצמנו חיים טובים, לאורך ימים ושנות חיים.

(באר הפרשה כי תבוא תשע"ט)

בית מרן רבינו שליט"א

קנה לך פרקליט

הרינו לבשר כי מסתיימת ההרשמה

לכוללות קויטל

בכדי שתזכו

שכ"ק מרן רבינו שליט"א

יעתיר עבורכם

בימים הנוראים הבעל"ט

ובספר חיים, ברכה ושלום, ופרנסה טובה וישועה ונחמה, וגזרות טובות, תזכר ונתת לפיך, אנהנו וכל-עמך בית ישראל, לחיים טובים ושלום

ברכת השנה – תשפ"ה

מצפים לישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' הזדמנות להתברך מידי שבוע בשמירה והצלחה

מרכז "אמונת חיים" קראלי

כתובת להעברת תרומות תגובות ולקבלת הגליון

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 055-6798152

באימייל: 8659931@gmail.com

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. שמעתי מהרה"ח ר' יודל בערגער, שבימי בחרותו הרבה להתאבק בעפר רגלי גדולי ישראל מכל העדות והקהילות: באחת השבתות נסע משיבתו (שבעי"ת נתניה) לשבות בעי"ת בני ברק כדי לזכות לקרבתו של הגאון גאב"ד פוניבז' זצ"ל.

מה עשה? את תפילת ליל שב"ק התפלל בישיבת פוניבז', ואחר התפילה עקב מרחוק אחר הרב, משראה שהרב נפרד מהתלמידים סמוך לביתו ונכנס הביתה, וכבר עזבו אחרוני התלמידים את המקום, נקש על הדלת, והיא נפתחה ע"י הרבנית ע"ה. משראתה חסידי'שער בחור עומד בדלת שאלה אותו לרצונו, ענה ר' יודל: לא הוכן לי מקום לסעוד בו סעודת שבת, האם אוכל להתארח אצלכם? ענתה הרבנית, הן הן, בוא ברוך ה', וקראה לרב: ר' יוסף שלמה, יש לנו אורח היום... (ר' יודל מציין, שנס עשה עמו הבורא שלא שלחה אותו לסעוד בישיבה עם שאר הבחורים, כי אז כל תחבולתו הייתה יורדת לטמיון). ואכן, זכרונה של אותה סעודה לא מש מזכרוננו של ר' יודל...

וסיפר שבין הדיבורים סיפר לו הרב מעשה נורא שבדידיה הוה עובדא:

בתחילת דרכו, כשהחליט גאב"ד פוניבז' על בניית הישיבה, נזקק לממון ודמים מרובים בסך ריבי רבבות, לשם כך החיש פעמיו לגולה, בהגיעו לארה"ב עם תכנית לשהות שם כמחצית השנה.

אחר כמה ימים החל הרב להרגיש כאבים עזים ברגלו, וככל שעברו השעות כך גדלו והתחזקו הייסורים נורא נוראות, בלית ברירה פנה לדרוש ברופאים והללו בדקו אותו בבדיקה אחר בדיקה, עד שהגיעו למסקנא שה'סוכר' משתולל בגופו וכבר גרם לנמק ברגליו, ומוכרחים המה לכרות את רגלו כי בלאו הכי יתפשט הנמק בכל גופו, ויש בזה סכנת חיים ודאית.

והנה, לא לבדו שהה שם הרב, אלא גם נכבדי ראשי הישיבות שבארה"ב שהו עמו, ויהי בשמוע הרב את מצבו הכריז קבל עם ועדה, שמצדו אין כל הסכמה לטיפול – רק אם יקבל הוראה מפורשת על כך מהגה"ק החזו"ן איש' ז"ע.

לעומתו שאלוהו הרופאים מי הוא החזו"ן, וכי רופא או פרופסור הוא... הסבירו להם ראשי הישיבות שהוא רב גדול בישראל ודר בארץ ישראל והחולה סומך דעתו רק עליו.

הרופאים, שמימיהם לא נתקלו בכגון דא, יושב לו יהודי כשסכנה ודאית מרחפת על ראשו, ועדיין זמנו פנוי לשלוח שאלתו עד ארה"ק הרחוקה – הודיעו כי לדעתם עד שתבוא התשובה כבר לא יהא את מי לנתח בכלל...

לשמע דעתם הנחרצת, אמרו ראשי הישיבות לרב: א"כ, עפ"י דעת תורה אסור לכם להתנגד, פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה. אך הרב בשלו, הודיע ב'עקשנות דקדושה' (שבה ניחן מן השמים, ורק בזכות עקשנות קדושה זו הגיע להיכן שהגיע, ובנה את הישיבה ושאר מפעלותיו בקודש) – ה'דעת תורה' שלי הוא החזו"ן, ולא אזוז כמלא נימא מבלי תשובות!

משראו ראשי הישיבות כי המצב רציני ביותר, שלחו בדחיפות מברק לארה"ק, ואכן, כעבור כמה ימים חזרה תשובת החזו"ן: לא בא' רבתי – בשום אופן לא לכרות את רגלו של הרב...

הרופאים, שכאמור מעולם לא ראו כזאת, הודיעו שאינם נוטלים כל אחריות על הרב ועל מצבו, וחייבו את הרב להעלות על הכתב ולחתום על דבריו שכל האחריות מוטלת עליו עצמו, גם פסקו מלטפל בו, וכי סתם יעניקו טיפול למאבד עצמו לדעת?...

תקע בשופר גדול לחירותינו

הוא החל לבכות וקרא: "האם אתה יודע, ריבונו של עולם, מדוע עברתי על המנהג המקובל? היה זה מפני שנכדי הקטן שכב על הרצפה והתחנן שאתקע בשבילו תקיעה אחת בשופר. לבי נמס בקרבי";

לא יכלתי לראות אותו בוכה, ולכן תקעתי פעם נוספת למרות שלא נהוג לעשות כך.

"טאטע (אבא)! כיצד תוכל לעמוד מנגד ולראות את בניך האוביך שוכבים על הרצפה

וקוראים לך "טאטע, עוד תקיעה אחת! תקע בשופר גדול לחרותנו! תקע בשופר המבשר על ביאת הגאולה השלימה!" הלא אפילו אם לא הגיעה השעה, כיצד תוכל לראות את ילדיך בוכים ולא לעשות דבר?!"

באותה שנה התקיעה בשופר התעכבה למשך זמן רב. כל הקהל בכו ללא הרף יחד עם הרבי.

אנו צריכים ללמוד מזה לבקש כי אחד מה שצריך טאטע הושיעה נא צאן מרעיתך בכלליות ובפרטיות

סיפר מרן רבינו שליט"א (בטיש לבחורי ישיבת עלי שיח באשדוד) כדלהלן:

תקופה קצרה לאחר חתונת בתו היחידה של הגה"ק בעל המנחת אלעזר זצוק"ל, חיו חתנו הרב ברוך ואשתו הרבנית בוורשה שבפולין. מאוחר יותר, כשחלה המנחת אלעזר, הוא קרא להם שישובו לעירו – מונקאטש, שהייתה באותם הימים תחת שליטה צ'כית, והם מיהרו לציית לבקשתו.

הרה"ק בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע אהב במיוחד את נכדו צבי נתן דוד. בנו של חתנו זצ"ל, הוא היה משחק איתו ומפנק אותו, וצבי נתן דוד הקטן נהג לשבת בחיק סבו

בתפילת קבלת שבת.

בראש חודש אלול בשנה האחרונה לחייו, לקח המנחת אלעזר את השופר כדי לבדוק אם הוא במצב טוב. צבי נתן דוד נכח בחדר והתרגש מאוד לראות את השופר ולשמוע את צליליו. הוא ביקש מסבו לתקוע תקיעה נוספת,

ובעל המנחת אלעזר הסכים בשמחה. מאז זה הפך לטכס קבוע: בכל יום מימי אלול, לאחר התקיעות המסורתיות אותן תוקעים בחודש

זה, היה הסבא תוקע תקיעה נוספת עבור נכדו.

בערב ראש השנה, בו לא תוקעים בשופר, התאכזב צבי נתן דוד כשלא שמע את תקיעות השופר השגרתיות. "היום הוא ערב ראש השנה" הסביר לו סבו. "היום לא תוקעים בשופר; מחר בבוקר נתקע בשופר בבית הכנסת".

הילד לא הבין וגם לא רצה לנסות להבין. הוא צעק, רקע ברגליו והתעקש: "עוד תקיעה אחת! עוד תקיעה אחת!"

לאחר זמן המנחת אלעזר התרכך לשמע הבכי של נכדו האהוב והוא תקע תקיעה אחת.

המנהג במונקאטש היה כי בראש השנה, לפני תקיעת השופר, היה הרבי נושא דברים.

לפני שפתח את דבריו ניגש המנחת אלעזר אל ארון הקודש, פתח אותו ואמר: "ריבונו העולמים! עלי לבקש מחילה. כתוב בספרי ההלכה שלא לתקוע בשופר בערב ראש השנה, אך אני תקעתי ביום זה".

תחל שנה וברכותיה

בפרוס השנה בעמדנו בשערי השנה החדשה הבעל"ט

שנת תשפ"ה

הננו לברך בזה בקידה אל מול פני הקודש

קש"ת מרן רבינו עט"ר שליט"א

רבני אנ"ש ובית ההוראה

כלל אנ"ש וידידי בית חיינו, וכל קוראי הגליון הנאמנים

כתיבה וחתימה טובה

בספרן של צדיקים גמורים

לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ארוכים ולשלום, תזכו אתם ובני ביתכם לשנה טובה ומבורכת מתוך נחת דקדושה והרחבת הדעת, בריות גופא ונהורא מעליא. ונזכה כולנו יחד לשנת גאולה וישועה בישועתן של ישראל ובצמיחת קרן דוד, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

מרכז אמונת חיים ד'קראלי

המערכת

קול קראלי – 074-7962278

לעילוי נשמת
הרב **זאב ארי' לייב** זצ"ל
בן מו"ר הרה"צ אביגדור זצ"ל
נלב"ע יום כיפור
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת
ה"ה **ארי' לייב באסנער** ז"ל
בהרה"ח ישעי' אלעזר ז"ל
נלב"ע כו אלול
ת. נ. צ. ב. ה

לזכר עולם יהיה צדיק
אדונינו מורינו ורבינו

הגה"ק **יצחק צבי משה** זצ"ל

ברא כרעא דאבוא

אדמו"ר **אביגדור מוזס** זצ"ל

מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט

זכותו יגן עלינו ועכ"א

ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת
הרב **מנשה יצחק מאיר שיף** זצ"ל
בן הרה"ח יוסף זצ"ל
נלב"ע בתשרי תשפא
ת. נ. צ. ב. ה

לעילוי נשמת
הגה"צ **משה וועבר** זצוק"ל
בהרה"צ מרדכי זצ"ל
נלב"ע יב כסלו תשפא
ת. נ. צ. ב. ה

